

АНОТАЦІЯ

Форсюк В.О. Публічне регулювання екологічної безпеки України.- Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань “Публічне управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”. Національний університет цивільного захисту України, Харків, 2023.

У дослідженні запропоновано розв’язання актуальної проблеми з обґрунтування теоретичних засад та розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України. Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань, як було **систематизовано основні завдання формування публічного регулювання екологічної безпеки** та проаналізовано організаційно-економічний механізм забезпечення екологічної безпеки. У ході дослідження здійснено оцінку еколого-правового механізму публічного регулювання забезпечення екологічної безпеки і окреслено методичні аспекти формування публічного регулювання екологічної безпеки. Обґрунтовано напрями удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки та визначено шляхи формування цілей та принципів публічного регулювання екологічною безпекою.

Об’єктом дослідження є публічного регулювання екологічної безпеки в сучасних умовах, а предметом дослідження виступає публічне регулювання екологічної безпеки України.

Для досягнення поставленої мети й вирішення обумовлених нею завдань, забезпечення наукової обґрунтованості дослідження і його результатів було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах державно-

управлінської, економічної та споріднених із ними наук. В основу методології дослідження покладено системний підхід, методологічна специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і механізмів, які її забезпечують, виділення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення їх в єдину теоретичну картину. Зокрема, для точнішого вимірювання й оцінювання процесів формування та взаємного впливу систем екологічної безпеки й розвитку державної політики України у сфері навколишнього середовища застосовано соціологічний метод. За допомогою гіпотетико-дедуктивного методу сформовано методологію дисертаційної роботи, що дозволило сформулювати гіпотезу дослідження, побудувати евристичні моделі публічного регулювання екологічної безпеки України. Метод структурно-функціонального аналізу став у нагоді при систематизації механізмів публічного регулювання екологічної безпеки України, а застосування порівняльних методів уможливило проведення комплексного аналізу їх стану; з використанням статистичного методу визначено реальний стан досліджуваного об'єкта, а прогностичного – складові функціонально-цільової моделі публічного регулювання екологічної безпеки України. Теоретико-концептуальний метод визначив напрям дослідження, втілений в аналізі функцій, структури та параметрів об'єкта, і дав змогу запропонувати стратегічні напрями вдосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України.

Нормативно-інформаційну базу дисертації склали закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні документи органів державної влади України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, результати особистих напрацювань автора, а також зарубіжні й вітчизняні наукові джерела з досліджуваної проблематики.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-

прикладних рекомендацій з удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України.

Автором вперше було обґрунтовано напрями удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки на основі аналізу впливу природоохоронного чинника на процеси глобалізації усієї структури світової економіки і міжнародних економічних зв'язків, де відбуваються глибокі зміни, які полягають в збільшенні екологічної складової у світовій економіці, міжнародній торгівлі, інвестуванні, міграції робочої сили, науково-технічній співпраці і інформаційному обміні.

У вступі обґрунтовано актуальність досліджуваної теми та розкрито ступінь її розробленості; сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; визначено зв'язок дисертаційної роботи з тематикою наукових досліджень Національного університету цивільного захисту України; представлено наукову новизну; показано теоретичну та практичну значимість отриманих результатів, наведено відомості щодо їхньої апробації.

У першому розділі – «Теоретичні основи публічного регулювання екологічної безпеки України» - визначено цілі публічного регулювання екологічної безпеки та основні завдання формування публічного регулювання екологічної безпеки, охарактеризовано систему механізмів публічного регулювання екологічної безпеки.

У другому розділі – «Аналіз публічного регулювання екологічної безпеки України» - проаналізовано організаційно-економічний механізм забезпечення екологічної безпеки та методичний інструментарій забезпечення оцінки механізмів публічного регулювання екологічної безпеки, надано оцінку еколого-правового механізму публічного регулювання забезпечення екологічної безпеки.

У третьому розділі - Напрями удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки – окреслено методичні напрями формування публічного

регулювання екологічної безпеки, обґрунтовано шляхи удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки та формування цілей та принципів публічного регулювання екологічною безпекою.

Таким чином у дослідженні запропоновано розв'язання актуальної проблеми, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій, щодо удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки України. Результати проведених досліджень уможливають отримання обґрунтованих висновків .

Ключові слова: публічне регулювання, механізми публічного регулювання, екологічна безпека, публічного регулювання екологічної безпеки, організаційно-економічний механізм забезпечення екологічної безпеки, екологічні катастрофи.

ABSTRACT

Forsyuk V.O. Public regulation of environmental safety of Ukraine.- Qualifying scientific work as a manuscript.

Dissertation for obtaining the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge "Public management and administration" in specialty 281 "Public management and administration". National University of Civil Defence of Ukraine, Kharkiv, 2023.

The research proposed a solution to the current problem of substantiating the theoretical foundations and developing practical recommendations for improving the public regulation of environmental safety in Ukraine. Achieving the specified goal made it necessary to solve such tasks as to systematize the main tasks of the formation of public regulation of environmental safety and to analyze the organizational and economic mechanism of ensuring environmental safety. In the course of the study, an evaluation of the ecological-legal mechanism of public regulation of environmental safety was carried out and methodical aspects of the formation of public regulation of environmental safety were outlined. The directions for improving the mechanisms of public regulation of environmental safety were substantiated, and the ways of forming the goals and principles of public regulation of environmental safety were determined.

The object of research is public regulation of environmental safety in modern conditions, and the subject of research is public regulation of environmental safety in Ukraine.

A complex of general scientific and special methods based on modern scientific principles of public administration, economics and related sciences was used to achieve the set goal and solve the tasks stipulated by it, to ensure the scientific validity of the research and its results. The research methodology is based on a systematic approach, the methodological specificity of which is determined by the fact that it focuses the research on revealing the integrity of the object and the

mechanisms that ensure it, highlighting various types of connections of a complex object and summing them up in a single theoretical picture. In particular, the sociological method was used to more accurately measure and evaluate the processes of formation and mutual influence of environmental safety systems and the development of the state policy of Ukraine in the field of the environment. With the help of the hypothetical-deductive method, the methodology of the dissertation work was formed, which made it possible to formulate the hypothesis of the research, to build heuristic models of public regulation of environmental safety of Ukraine. The method of structural and functional analysis came in handy when systematizing the mechanisms of public regulation of environmental safety of Ukraine, and the use of comparative methods made it possible to carry out a comprehensive analysis of their condition; using the statistical method, the real state of the researched object was determined, and the prognostic method - the components of the functional-target model of public regulation of environmental safety of Ukraine. The theoretical and conceptual method determined the direction of the research, embodied in the analysis of the functions, structure and parameters of the object, and made it possible to propose strategic directions for improving the public regulation of environmental safety in Ukraine.

The normative and information base of the dissertation was made up of the laws of Ukraine, decrees of the President of Ukraine, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, normative documents of the state authorities of Ukraine, the Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine, the results of the author's personal studies, as well as foreign and domestic scientific sources on the researched issues.

The scientific novelty of the obtained results lies in the solution of the scientific task regarding the development of theoretical foundations and the substantiation of scientific and applied recommendations for the improvement of public regulation of environmental safety of Ukraine.

For the first time, the author substantiated the directions for improving the mechanisms of public regulation of environmental safety based on the analysis of the impact of the environmental factor on the processes of globalization of the entire structure of the world economy and international economic relations, where deep changes are taking place, which consist in increasing the environmental component in the world economy, international trade, investment, labor migration, scientific and technical cooperation, and information exchange.

The introduction substantiates the relevance of the researched topic and reveals the degree of its development; the purpose, task, object, subject and research methods are formulated; the connection of the dissertation work with the topic of scientific research of the National University of Civil Defence of Ukraine is determined; scientific novelty is presented; the theoretical and practical significance of the obtained results is shown, information on their approval is given.

In the first chapter - "Theoretical foundations of public regulation of environmental safety of Ukraine" - the goals of public regulation of environmental safety and the main tasks of the formation of public regulation of environmental safety are defined, the system of mechanisms of public regulation of environmental safety is characterized.

In the second chapter - "Analysis of public regulation of environmental safety of Ukraine" - the organizational and economic mechanism of ensuring environmental safety and the methodological toolkit for assessing the mechanisms of public regulation of environmental safety are analyzed, an assessment of the ecological and legal mechanism of public regulation of environmental safety is provided.

In the third chapter - Directions for improving public regulation of environmental safety - methodical directions for the formation of public regulation of environmental safety are outlined, ways of improving the mechanisms of public regulation of environmental safety and formation of goals and principles of public regulation of environmental safety are substantiated.

Thus, the research proposed a solution to the current problem, which consists in substantiating the theoretical foundations and developing practical recommendations for improving the mechanisms of public regulation of environmental safety in Ukraine. The results of the conducted research make it possible to obtain well-founded conclusions.

Keywords: public regulation, mechanisms of public regulation, environmental safety, public regulation of environmental safety, organizational and economic mechanism of ensuring environmental safety, environmental disasters.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Форсюк В.О. Публічне управління у забезпеченні сталого розвитку регіону в рамках еколого-економічної безпеки. Інвестиції: практика та досвід №9.(2023).С.156-159, Режим доступу: <https://nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1485>
2. Форсюк В.О. Фінансовий механізм та його роль у забезпеченні державної політики у сфері екологічної безпеки "Державне управління: удосконалення та розвиток" [Електронне видання], № 4. (2023) Режим доступу: <https://www.nauka.com.ua/index.php/dy/article/view/1408>
3. Форсюк В. О. Проблеми і перспективи формування державної політики екологічної безпеки в Україні. Вісник НУЦЗ України. Серія: Державне управління. Випуск 1(19)2023. С. Режим доступу:
4. Форсюк В. О. Аналіз зарубіжного досвіду стимулювання природоохоронної діяльності. "Державне управління: удосконалення та розвиток" [Електронне видання], № 6. (2023) Режим доступу: <https://www.nauka.com.ua/index.php/dy/article/view/1673>
5. Forsyuk V. O.Methodological approaches to the regions environmental safety state policy formation Public administration and state security aspects. Vol.3/2023. ст. <http://passa.nuczu.edu.ua/en/archive/85-hrynko-y-program-goal-mechanism-for-the-state-youth-policy-implementation-in-the-field-of-patriotic-education>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Пересада В. Правові механізми формування екологічної безпеки держави. Формування сучасних концепцій менеджменту організацій та

адміністрування в умовах цифровізації : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю створення кафедри менеджменту організацій та управління проектами 23–24 вересня 2021 року / ред.-упорядник д.філософ.н., проф. В. Г. Воронкова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.238-241.

7. Пересада В.О. Державне управління процесами екологічної безпеки в Україні. Збірник матеріалів круглого столу «Формування дієвих механізмів державного управління забезпечення державної безпеки» Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2021 р. С.112-114.

8. Пересада В.О. Формування державної політики протидії процесами екологічної катастрофи в Україні. Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Харків, 16 березня 2023 р. / за заг. ред. С. М. Домбровської. Харків : НУЦЗУ, 2023. С.235-237.

9. Форсюк В.О. Правовий механізм формування екологічної безпеки. Збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи». (м. Хмельницький, 18 травня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С.160-162.